



## Motion om ukrainare i Stockholm

Motion av Dennis Wedin (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.  
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

### Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Dennis Wedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås bland annat att Stockholms stad erbjuder svenska för invandrare (sfi) till de ukrainare som vistas i Stockholm under EU:s massflyktsdirektiv och att möjligheten till barnpassning och förskola erbjuds under undervisningstiden för sfi. Därutöver föreslås i motionen att staden hemställer till regeringen att kommunerna som erbjuder sfi ska bli ersatta för dessa kostnader.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden, Blågula bilen, Nordic Ukraine Forum och Stockholms Stadsmission. Blågula bilen, och Stockholms Stadsmission har inte inkommit med svar.

*Stadsledningskontoret* anser att staden redan arbetar för att underlätta för de ukrainare som befinner sig här och att ukrainska flyktingar som kommit till Sverige genom massflyktsdirektivet ges möjlighet att delta i sfi. Därutöver anför stadsledningskontoret att familjer som fått uppehållstillstånd utifrån massflyktsdirektivet även har rätt till plats på förskola.

*Arbetsmarknadsnämnden* konstaterar att nämnden i maj 2023 beslutat om att erbjuda sfi till de personer som omfattas av massflyktsdirektivet, utifrån de förändringar som genomförts i förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning.

*Förskolenämnden* lyfter att flyktingar från Ukraina har rätt till allmän förskola eller pedagogisk omsorg enligt stadens regler, sedan massflyktsdirektivet aktiverades mars 2022. Därför ser nämnden inget behov av nya riktlinjer för att kunna erbjuda barnomsorg för flyktingar som omfattas av massflyktsdirektivet.

*Nordic Ukraine Forum* tillstyrker samtliga förslag i motionen, med några kommentarer. Bland annat noterat *Nordic Ukraine forum* att Stockholms stad erbjuder sfi till ukrainare i staden. Därutöver menar *Nordic Ukraine forum* att det bör övervägas en hemställan om att ytterligare kostnader bör avsättas i den kommande statsbudgeten för att ukrainska flyktingar fortsatt får möjlighet att ta del av sfi.

### Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm ska vara en öppen stad som erbjuder ukrainare som flyr från Rysslands hemska invasionskrig en fristad och goda möjligheter att etablera sig i staden. Jag är glad att det tycks finns en samsyn kring detta bland merparten av partierna i Stockholms stad.

Tyvärr kan jag konstatera att regeringens hantering av ukrainska flyktingars etablering i samhället varit alldeles för saktfärdig och otillräcklig. Till att börja med dröjde det över ett år efter Rysslands invasion innan regeringen genomförde den regeländring som krävs för att kommunerna ska kunna erbjuda sfi för ukrainska flyktingar. Därutöver har regeringen genomfört omfattande nedskärningar på kommunernas vuxenutbildning.

I Stockholm har vi agerat så fort vi fick möjlighet och erbjuder sedan den 1 juni sfi för ukrainare i staden. Det är också tydligt att det funnits ett stort intresse bland de ukrainska flyktingarna för att läsa sfi och hittills har cirka 500 ukrainare anmält sig till stadens sfi.

Först den 30 augusti i år fick kommunerna möjlighet att erbjuda undervisning i svenska som andraspråk för personer som flytt från Ukraina. Även här agerar vi i staden fort och möjliggör nu för ukrainare i Stockholm att läsa svenska som andraspråk inom vår vuxenutbildning. Redan i oktober kommer de första ukrainarna i Stockholm kunna påbörja sina studier i svenska som andra språk. Detta är avgörande för att fler ukrainare i staden ska kunna lära sig svenska och komma in på arbetsmarknaden. Tyvärr kan jag konstatera att regeringen inte ger något statsbidrag för detta ändamål. Istället skjutet regeringen återigen över mer kostnader på landets kommuner i ett redan mycket pressat läge

### Bilaga

Motion om ukrainare i Stockholm, dnr KS 2023/307-1

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

**Reservation** av borgarråden Dennis Wedin och Andréa Hedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att bifalla motionen i sin helhet
2. Att därutöver anföra

En nyckel till att bli en del av vårt samhälle är språket, därför är beslutet om att tillåta SFI för ukrainare både viktigt och välkommet.

I motionen uppmärksammar vi behovet av att erbjuda SFI för ukrainare. Med ett mer framåtlat politiskt styre kunde SFI-undervisning för ukrainare komma på plats tidigare. Över 40 kommuner valde att erbjuda SFI innan de nationella reglerna ändrades. Samtliga mindre kommuner, med mindre resurser än Stockholm.

Tyvärr kännetecknas det nuvarande S-styret i Stockholms stad av en ovilja att ta eget ansvar för besluten, och skickar i stället ansvaret vidare till regeringen. Moderaternas utgångspunkt är att Sveriges största kommun och tillika huvudstad ska ta eget ansvar för sina beslut samt visa ledartröjan i kommunsverige.

Arbetet för att stötta Ukraina genom att hjälpa dess medborgare som flytt till Sverige får inte stanna vid erbjudandet om SFI. Eftersom det är i huvudsak är kvinnor med barn som kommer till Sverige måste lösningar som gör det praktiskt möjligt att ta del av SFI också komma på plats. Vi vill därför att barnpassning ska erbjudas parallellt med SFI-undervisningen och möjligheten till förskola även på obekväma arbetstid.

Vi moderater i Stockholm har varit tydliga gentemot regeringen att dagsersättningen till ukrainska flyktingar, om maximalt 71 kronor, är ovärdigt låg och måste höjas. Vi anser att en dagsersättning som ligger på nordisk genomsnittsnivå är ett minimum. Stockholms stad kan bäst stötta Ukrainas sak genom att värna om dess medborgare här i Sverige.

**Kommunstyrelsen** delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 25 oktober 2023

Karin Wanngård  
Kommunstyrelsens ordförande

**Reservation** av Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

## Ärendet

Dennis Wedin (M) framför i en motion till kommunfullmäktige att Stockholm behöver göra mer för att underlätta för de ukrainare som kommit som flyktingar i Stockholm. Motionären lyfter att språket är en nyckel in i samhället och för att få ett jobb samt att barnomsorg och passning inte ska utgöra ett hinder för att ta del av sfi-undervisningen. Motionären menar också att det krävs nationella förändringar för att underlätta för de ukrainare som befinner sig i Stockholm.

I motionen föreslås att Stockholm stad bör erbjuda sfi för ukrainare. Därutöver föreslås att barnpassning och förskola erbjuds under undervisningstiden för sfi. Motionären föreslår även att staden bör hemställa till regeringen att kommuner som erbjuder sfi ska bli ersatta för dessa kostnader, att regeringen höjer dagsersättningen och grundavdraget för dem som får uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektiver samt att grundavdraget för målgruppen höjs till 100 000 kronor.

## Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden, Blågula bilen, Nordic Ukraine Forum och Stockholms Stadsmission. Blågula bilen och Stockholms Stadsmission har inte inkommit med svar.

## Stadsledningskontoret

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att staden redan idag arbetar för att underlätta för de ukrainare som befinner sig här. Ukrainska flyktingar som kommit till Sverige genom massflyktsdirektivet ges möjlighet till att delta i sfi med stöd av den nya bestämmelsen 7 kap. 8 a § förordningen om vuxenutbildning, vilket även ligger i linje med stadens verksamhetsområdesmål *3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till eget jobb.*

Stadsledningskontoret menar att kunskaper i svenska språket är en viktig förutsättning för att kunna få jobb och det ger större möjlighet för flyktingar att försörja sig i Sverige. Staden kommer, när det är möjligt, ansöka om finansiering via det statsbidrag som regeringen föreslog i vårändringsbudgeten om 100 mnkr för sfi för ukrainska flyktingar.

De familjer som har fått uppehållstillstånd utifrån massflyktsdirektivet har även rätt till plats på förskola med utgångspunkt i stadens *Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad.* Staden har sedan våren 2022 upparbetade rutiner för erbjudande och placering i förskola för dem som omfattas av massflyktsdirektivet.

Flyktingar från Ukraina, har enligt stadens regler för kö och placering vid studier, rätt till plats i förskola eller pedagogisk omsorg sedan massflyktsdirektivet aktiverades mars 2022. Därför ser stadsledningskontoret inget behov av nya riktlinjer för att tillgodose barnomsorg för flyktingar som omfattas av massflyktsdirektivet.

Frågor om dagarsättning, skatter och sociala avgifter är nationella frågor men stadsledningskontoret välkomnar om förutsättningar och villkor för målgruppen ses över.

### **Arbetsmarknadsnämnden**

**Arbetsmarknadsnämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 29 augusti 2023 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

*Särskilt uttalande av Per Rosencrantz m.fl. (M), se Reservationer m.m.*

**Arbetsmarknadsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 17 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen konstaterar att arbetsmarknadsnämnden, utifrån de förändringar som genomförts i förordningen (2011:1108), i maj 2023 beslutat om att erbjuda sfi till de personer som omfattas av massflyktsdirektivet och arbetsmarknadsförvaltningen kommer att återsöka om statsbidrag för de individer som deltar i sfi-undervisningen.

Övriga förslag från motionären ligger utanför arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde och arbetsmarknadsförvaltningens expertområde. Detta innebär att förvaltningen inte har något ytterligare att anföra i förslaget till yttrande.

### **Förskolenämnden**

**Förskolenämnden** beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2023 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

*Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), se Reservationer m.m.*

**Utbildningsförvaltningens** tjänsteutlåtande daterat den 17 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

De familjer som sökt uppehållstillstånd utifrån massflyktsdirektivet och som fått uppehållstillstånd enligt det, anses vara bosatta i Sverige och i Stockholm om de bor i staden. De har då rätt till förskola om kraven i punkten 2.1 i stadens Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad är uppfyllda.

*Förskola ska erbjudas barn från ett års ålder vars föräldrar förvärvsarbetar, studerar, är föräldralediga enligt föräldraledighetslagen, är arbetslösa och aktivt söker arbete, eller till följd av barnets eget behov eller på grund av familjens situation i övrigt.*

I de fall vårdnadshavaren/vårdnadshavarna arbetar, studerar eller är aktivt arbetssökande har de rätt till förskola/pedagogisk omsorg i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete, studier eller barnets behov i övrigt. (Punkt 7.1 i stadens regler). Om familjen i stället har ansökt om asyl har man rätt till förskola som studerande enligt 2.1.

Om kraven i 2.1 inte uppfylls har även barn som omfattas av massflyktsdirektivet rätt till allmän förskola från och med augusti det år barnet fyller tre år. Allmän förskola är avgiftsfri och omfattar maximalt 15 timmar i veckan eller 525 timmar per år. Under skollov är de barn som går i den allmänna förskolan lediga.

Våren 2022 samordnade förskoleavdelningen, tillsammans med Start Stockholm, Kontaktcenter och stadsdelsförvaltningarna, rutiner för erbjudande och placering i förskola för dem som omfattades av massflyktsdirektivet.

Start Stockholm genomför mottagningssamtal med familjen och hjälper dem som vill ha en plats i förskola att göra en ansökan. Ansökan registreras sedan av Kontaktcenter. Därefter erbjuder stadsdelarna plats i förskola eller pedagogisk omsorg enligt stadens ordinarie regler och riktlinjer.

Den 30 april 2023 var, enligt Migrationsverkets mottagningssystem, totalt 258 barn i åldern 1–5 år inskrivna i Stockholm stad2 . 196 ansökningar om förskoleplats var då registrerade. Av dem hade 185 barn (71,7 %) en placering i förskola och ett barn en placering i pedagogisk omsorg.

Flyktingar från Ukraina, har enligt stadens regler för kö och placering vid studier, rätt till plats i förskola eller pedagogisk omsorg sedan massflyktsdirektivet aktiverades mars 2022. Därför ser förvaltningen inget behov av nya riktlinjer för att tillgodose barnomsorg för flyktingar som omfattas av massflyktsdirektivet.

### **Nordic Ukraine Forum**

**Nordic Ukraine Forums** yttrande daterat den 31 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Nordic Ukraine Forum tillstyrker samtliga förslag i motionen, med några kommentarer.

Vi noterar att förslaget om att Stockholm stad erbjuder SFI till ukrainare i Stockholm under EU:s massflyktsdirektiv redan är uppfyllt, då staden erbjuder SFI till ukrainare under massflyktsdirektivet sedan 1 juni 2023.

Vi noterar även att förslaget om hemställan till regeringen inte längre är aktuell då regeringen hade avsatt 100 miljoner kronor i vårändringsbudgeten 2023 för att ersätta

kommunerna för SFI-kostnader. Det bör dock övervägas en hemställan om att ytterligare kostnader bör avsättas i den kommande budgeten för att ukrainska flyktingar fortsatt får möjlighet att ta del av SFI.

Vi tillstyrker förslaget om att Möjligheten till barnpassning och förskola erbjuds under undervisningstiden för SFI.

Vi tillstyrker förslaget om att staden hemställer till regeringen att dagsersättningen till dem som får uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet bör höjas.

Dagsersättningsnivåerna är alldeles för låga, särskilt med tanke på senaste årets stigande inflation och matpriserna.

Vi tillstyrker förslaget om att grundavdraget för flyktingar som omfattas av EU:s massflyktsdirektiv höjs till 100 000 kronor och att sociala avgifter avskaffas för denna grupp och föreslår att Stockholms stad hemställer om detta till regeringen.

Vi noterar i övrigt att antalet ukrainska flyktingar bosatta i Stockholms stad är högre än det som anges i motionen, över 5000 personer.

## **Reservationer m.m.**

### **Arbetsmarknadsnämnden**

Särskilt uttalande av Per Rosencrantz (M) m.fl.

Många av de ukrainare som kommit till Sverige kommer troligen välja att stanna kvar och vara med och bidra till vårt samhälle i framtiden. En viktig nyckel till att bli en del av vårt samhälle är språket, därför är beslutet om att tillåta SFI för målgruppen av yttersta vikt och välkommet. Och som vi redan påpekat är det naturligtvis angeläget att undervisningen i SFI för ukrainare börjar så fort som möjligt.

Motionen från Dennis Wedin visar att Moderaterna tidigt uppmärksammade detta behov. Med ett mer framåtlutat politiskt styre kunde SFI undervisning för ukrainare kommit på plats tidigare. Över 40 kommuner valde att erbjuda SFI innan de nationella reglerna ändrades. Samtliga mindre och inte lika resursstarka som Stockholm.

Tyvärr kännetecknas det nuvarande vänsterstyret i Stockholms stad – som till exempel är fallet med den debatt som gäller resurser till grundskolan – av att skicka ansvaret vidare till rikspolitiken. Moderaternas utgångspunkt är att Sveriges största kommun och tillika huvudstad ska ta eget ansvar för sina beslut samt visa ledartröjan i kommunsverige.

Det är dock glädjande att SFI för ukrainare nu finns på plats. Arbetsmarknadsnämnden har gjort ett bra jobb med att snabbt komma i gång med utbildningen när väl de politiska besluten fattades.

### **Förskolenämnden**

Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M)

1. att tillstyrka motionen
2. att därutöver anföra

Det har gått över ett år sedan Rysslands orättfärdiga och olagliga invasion av Ukraina. Många ukrainare har flytt till Sverige för att söka skydd undan krigets fasor. I Sverige uppehåller sig ca 50 000 ukrainare, i Stockholm ett par tusen, framför allt kvinnor och barn. Från Moderaterna i Stockholm har vi ställt flera krav på förbättringar i hur staden, men också regeringen, ska hjälpa de ukrainska flyktingarna. Stockholm kan inte skicka vapen till Ukraina. Men vi kan akut hjälpa de ukrainare som idag flytt till Sverige.

Det är glädjande att Stockholm stad äntligen erbjuder SFI till ukrainska medborgare. Det kommer förbättra deras möjligheter att skaffa sig egen försörjning i Stockholm och integreras i samhället. Redan innan regeringen möjliggjorde för statlig ersättning



för undervisningen erbjöd 39 av 290 kommuner SFI till ukrainska flyktingar, det är beklagligt att Stockholm inte var en av dem.

Arbetet för att stötta Ukraina genom att hjälpa dess medborgare som flytt till Sverige får inte stanna vid erbjudandet om SFI. Eftersom det är i huvudsak kvinnor med barn som kommer till Sverige måste lösningar som gör det praktiskt möjligt att ta del av SFI också komma på plats. Vi vill därför att barnpassning ska erbjudas parallellt med SFI-undervisningen och möjligheten till förskola även på obekväma arbetstid. Detta måste värnas även i tider där vänsterstyret skär ner i den kommunala välfärden.

Vi moderater i Stockholm har varit tydliga gentemot regeringen att dagsersättningen till ukrainska flyktingar, om maximalt 71 kronor, är ovärdigt låg och måste höjas. Vi anser att en dagsersättning som ligger på nordiska genomsnittsnivå är ett minimum.

Stockholm stad kan på bästa sätt stötta Ukrainas sak genom att värna om dess medborgare här i Sverige.